

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

REKABET, İNOVASYON VE TÜRKİYE

Rekabet, piyasa ekonominin asli unsuru, bir tür olmazsa olmazdır. Literatüre baktığımızda rekabetin "**Adil bir yarışma ortamında, birden çok benzer konumdaki katılımcının, yarışma kurallarına bağlı kalarak eşanlı olarak kıt bir şeyi veya istenilir bir konumu kazanma amacıyla yaptıkları çabalarıdır.**" şeklinde tanımlandığını görüyoruz. Günümüzde bu tanıma uygun, yani adil bir yarışma ortamı olduğunu söylemek güçtür. Kimi zaman kulvar farkları, kimi zaman da aynı kulvardakiler arasındaki sıklet farklarıyla karşılaşırız. Ancak rekabet ortamının varlığını biz esnaflar ve girişimciler pazar kavgası yaparken, vatandaşlar ise aldıkları ürünleri fiyatları ve niteliğinde rahatlıkla görüyoruz.

Rekabet daha yeniye, daha iyiye, daha güzele ulaşmak için adeta bir sihirli değnektir. Ancak taraflarının istediği bir şey olmanın ötesinde rekabet daha çok rekabet sürecinin sonunda elde etmeyi umdukları konum için, içine girilen bir girdap konumundadır. Her insan gibi, her firma da tek ve rakipsiz olmak ister. Rekabet aslında rakiplerin hepsini geçmek, adeta rakipsiz kalmak için girilen bir çabadır aslında temelde. Bu nedenle çağdaş tüm ülkelerde piyasalar ve orada yaşanması beklenen rekabet yasal ve kurumsal düzenlemelerle kontrol altına alınır. Piyasa yapılarının, piyasa davranışlarının ve piyasa sonuçlarının rekabetçi olması için gerekli denetimler yapılır.

Günümüzde firmalarımızın karşı karşıya geldiği rekabet alanlarına baktığımızda ise fiyat ve ürün rekabeti olmak üzere temelde iki alan karşımıza çıkmaktadır. Fiyat rekabeti maliyet avantajları ve ölçek ekonomisini önplana çıkarmaktadır. Ürün rekabeti ise genel olarak; kalite, van hizmetler, yenilik, reklam alanlarındaki rekabeti içermektedir. Ayrıca rekabet, bireysel, firma, sektör ve ülke düzeyinde gerçekleşmektedir. Bu noktada her bir boyut için rekabet avantajı yani rekabet gücü sağlayan farklı unsurlar söz konusu olabilmektedir.

İnsanlıkla birlikte eşanlı varolduğu söylenebilecek rekabetin sistemsel olarak daha çok sanayi ve bilgi toplumu aşamalarında önplana çıktığını görüyoruz. Bununla beraber rekabetin niteliği açısından iki toplum yapılanmasında çok önemli farklılıklar bulunmaktadır. Nitekim Sanayi toplumunda öncelikle fiyat sonra da kalite rekabetinin önplana çıktığı söylenebilir. 1980 sonrası dönemde şekillenmeye başlayan ve hiçbir zaman yapılanmasını tamamlayamayacağı, sürekli değişim içinde olacağı anlaşılan bilgi toplumunda ise rekabet daha çok yenilik temelli bir zeminde gerçekleşmektedir. Bu yeniliklerin tanımlanmasında çoğu kez **inovasyon** kavramının kullanıldığı görülmektedir. **İnovasyon kelime kökeni itibariyle alışılmıştan, geleneksel olandan farklı ve yeni olan anlamına gelmektedir.** Yenilik kavramından daha geniş kapsamlı olan bu **inovasyon; bireylerin faydasını, firmaların karlarını, toplumun ise genel refahını artıran yeni iktisadi katma değer yaratan süreç ve sonuçları ifade etmektedir.**

En kısa tanımıyla "**iktisadi yenilik**" anlamına gelen inovasyon; ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Zaman zaman bu inovasyon türlerinin genişletilerek yönetsel ve hizmet inovasyonlarını da içerdiği görülmektedir.

Günümüzün yıkıcı rekabet ortamında işletmelerin karlılıklarını arttırmaları ve varolmaya devam edebilmeleri için rekabet güçlerini koruması, bunun için de inovatif olmaları gerekmektedir. İnovatif olmaktan kasıt rakiplerine oranla daha fazla müşteri memnuniyeti sağlayacak bir üretim, tasarım, pazarlama ve finansman olanaklarını müşteriye sunabilmeleridir. Günümüzde herhangi bir firma lider olmak veya var olmak istiyorsa inovasyon yapmak durumundadır. Lider firma olabilmek için ise küresel süreç ve dinamiklerin, teknolojik gelişmelerin, tüketici eğilimlerinin çok iyi analiz edilmesi ve uygun stratejilerle değişimi şekillendirecek konumda olmak gerekmektedir. Böylesi bir zemine yerleşemeyen firmalar ise önce takipçi-taklitçi konumuna düşecek, sonra taşeronlaşacak, ardında da piyasadan çekilmek durumunda kalacaktır.

Türkiye'nin bugün bildiğimiz, konuştuğumuz, tartıştığımız sorunlarının kök nedeni; **üretim ile tüketim deseninin örtüşmemesidir.** Buna dünyaya sattığımız malların gelir esnekliğinin düşük (insanların geliri arttıkça talebini azalttığı mallar), fiyat esnekliğinin yüksek olduğu (fiyat rekabetinin yoğun olduğu mallar) gerçeğini eklediğimizde sürdürülemez bir ekonomik yapı karşımıza çıkmaktadır. Adeta her yedi yılda bir kriz yaşanması, enflasyonun bir türlü gelişmiş ülkeler düzeyine çekilememesi, artan dış girdi ve kaynak bağımlılığı, doğal hale gelmiş yüzde 10 işsizlik oranı bu bozuk yapının ürünüdür.

Kısaca ifade etmek gerekirse içinde bulunduğumuz yenilikçi rekabet çağına uyum sağlamak açısından işletmelerin firma ve sektör, devletin ise makro düzeyde uygun anlayış ve koşulları oluşturması gerekmektedir. Esnaf ve sanatkarlarımızın da artık her güne "**neyi, nasıl daha yenilikçi yapabiliriz?**" sorusuyla başlaması ve mutlaka yenilenmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

ZEKERİYA MUTLU
BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF ve SANATKAR KÖŞESİ

ERASMUS + PROGRAMI

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 2007-2013 yılları arasında yürütülen ve 2014 yılı itibariyle sona eren Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamında sağlanan hibe destekleri 2014-2020 yılları arasında Erasmus+ Programı altında da devam edecektir.

Erasmus+ Programı, eğitim, gençlik ve spor alanlarında yeni ihtiyaçlara yönelik Avrupa 2020 Stratejisi hedeflerine uygun olarak farklı sektörler arasında işbirliğini teşvik eden daha etkili araçlar sunmayı amaçlamaktadır.

Erasmus+ Programının Amaçları; Eğitim, gençlik ve spor alanındaki projeleri destekleyerek;

- Kişilere yaş ve eğitim geçmişlerine bakılmaksızın yeni beceriler kazandırılması, kişisel gelişimlerinin güçlendirilmesi,
- İstihdam olanaklarının artırılması ve
- Avrupa'da iş piyasalarının ve rekabetçi bir ekonominin ihtiyaç duyduğu becerilere sahip beşeri ve sosyal sermayenin gelişimine katkı sağlamasıdır.

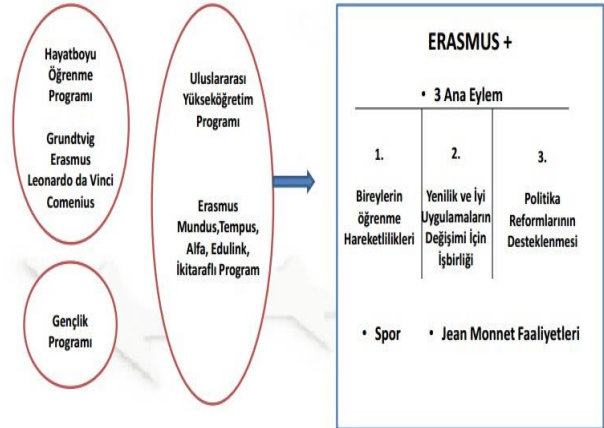
Bireysel başvurunun kabul edilmediği programın toplam bütçesi: 14,7 Milyar € olup, 4 milyon kişi için yurtdışında eğitim alma, iş deneyimi kazanma ve gönüllü olma fırsatı yaratılacaktır.

Programın konu başlıkları ve geçtiğimiz dönemden farkları aşağıda maddeler ve tablo halinde sunulmuştur.

- ✓ **Ana Eylem 1 - Bireylerin Öğrenme Hareketliliği (KA1)**
 - Yükseköğretim Öğrenci ve Personelinin Öğrenme Hareketliliği
 - Ortak Yüksek Lisans Dereceleri
 - Yüksek Lisans Öğrencileri İçin Kredi Garantisi
- ✓ **Ana Eylem 2 - Yenilik ve İyi Uygulama Değişimi için İşbirliği (KA2)**
 - Stratejik Ortaklıklar
 - Bilgi Ortaklıkları Özel Eylem
- ✓ **Ana Eylem 3 - Politika Reformlarının Desteklenmesi**
- ✓ **Jean Monnet**
- ✓ **Spor**

2007-2013 Dönemi

2014-2020 Dönemi

Konu ile ilgili ayrıntılı bilgiyi Birliğimiz Ar-Ge veya Eğitim Müdürlüklerinden edinebilirsiniz.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ

YABANCI KAYNAK GİRİŞİ VE MALİYETİ

Ödemeler bilançosu kalemleri perspektifinden bakıldığında bir ülkeye dış kaynak girişi; **doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve dış kredi-borç kanallarından** gerçekleşmektedir. Bunlardan ilki olan ve ülkemize reel yatırım için yani mal ve hizmet üretmek için gelen yabancı kaynağı ifade eden **doğrudan yatırımlar** oldukça önem taşımaktadır. Çünkü bu yatırımlar ülkenin sadece üretim kapasitesini değil, teknolojik ve kurumsal altyapısına da katkıda bulunmaktadır.

Diğer bir dış kaynak türü olan portföy yatırımları ise bir ülkeye hisse senetleri ve devlet tahvillerine yatırım yapmak amacıyla gelen para akımlarını ifade etmektedir. Bir tür "paradan para kazanma" niteliği taşıyan bu kısa vadeli spekülasyon yabancı kaynaklar daha çok **sıcak para** olarak bilinmektedir. Ülkedeki ekonomik ortamdan olduğu kadar politik ve sosyal ortamdan da etkilenen bu kaynakların büyük miktarda girişlerinde reel kurları düşürmesi, çıkışlarında ise döviz krizi yaratması söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla bu tür dış kaynak oldukça "tehlikeli" nitelik taşımaktadır.

Dış borçlanma ve kredi kullanımı şeklindeki dış kaynak kullanımı ise Merkez bankası, Hazine, bankalar ve diğer özel kesimin dışarıdan aldıkları ödünç kaynaklardan oluşmaktadır. Elinde sermaye fazlası olan ve faiz oranları görece olarak oldukça düşük düzeyde bulunan gelişmiş ülkelerdeki bireysel ve kurumsal yatırımcılar bu kaynakları daha yüksek faiz kazancı elde etme imkanı sağlayan gelişmekte olan ülkelere (**emerging market**) yönlendirmektedirler. Göreceli yüksek enflasyon ve göreceli yüksek faiz oranları bulunan Türkiye'de bu ülkelere biridir.

Türkiye'ye bu üç farklı kanaldan gelen dış kaynaklar ve bu kaynaklara ödenen getiriler 1984-2014 dönemine ilişkin olarak Tabloda verilmiştir. Buradan görülebileceği gibi söz konusu üç kanaldan 1984-2014 dönemini kapsayan yıllarda **Türkiye'ye toplam olarak 624,6 milyar dolar kaynak girişi olmuştur**. Aynı dönemde bu kaynaklar karşılığı olarak **yabancılar toplamda 217,6 milyar dolar getiri sağlamıştır**. Buna göre yabancılar sağlanan ortalama getiri yüzde 34,8 olmuştur. Aynı dönemde dolar bazında ortalama milli gelir artış hızı ise yüzde 8,8 olmuştur. Ekonomisi dolar

bazında yüzde 8,8 büyüyen bir ülkenin yabancılara yüzde 34,8 oranında dolar bazlı gelir sağlaması ancak ülkenin servet stokunun azalması (yabancılara özelleştirme ve özel girişimcilerin yabancılara satılması veya yabancı ortak alınması) ve/veya ciddi dış borç stoku artışıyla mümkündür. Nitekim Türkiye'de her iki olasılık da gerçekleşmiştir. Ancak bu durumun devam etmesi artık olası değildir. Önümüzdeki 5-10 yıl boyunca bu sürdürülemez sürecin bedelleri ödenmek durumunda kalınacaktır.

YABANCI KAYNAK GİRİŞİ VE BU KAYNAKLAR İÇİN ÖDENEN KAZANÇLAR

YIL	DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM		PORTFÖY YATIRIMI		DIŞ BORÇLANMA		TOPLAM	
	GİRİŞ	KAR TRANSFERİ	GİRİŞ	KAR TRANSFERİ	GİRİŞ	FAİZ TRANSFERİ	GİRİŞ	KAZANÇ TRANSFERİ
1984-89	1.469	517	3.082	0	4.228	13.566	8.779	14.083
1990-99	7.717	2.202	14.259	6.264	29.781	35.690	51.757	44.156
2000-09	90.602	13.011	40.673	28.487	132.360	58.454	263.635	99.952
1984-02	14.602	3.708	16.732	12.189	53.651	63.973	84.985	79.870
2003-14	148.193	26.760	160.848	40.524	231.946	71.830	540.987	139.114
1984-14	162.795	30.468	177.580	52.713	285.597	135.803	625.972	218.984

Türkiye 2003 sonrası dönemde daha çoğu kredi ve sıcak para türünden olmak üzere adeta yabancı kaynak istilasına uğramıştır. Ülkemizin üretim, istihdam ve ihracat için daha çok doğrudan yatırıma ihtiyacı varken, gelen kaynaklar daha çok kredi ve portföy yatırımı şeklinde olmuştur. Bu dönemde gelen büyük miktardaki dış kaynak döviz kurlarının reel olarak gerilemesine neden olmuş, ithal mallar ucuzlamış, ihracat zorlaşmıştır. Ayrıca söz konusu kaynaklar krediler yoluyla daha çok tüketime ve doğrudan üretken olmayan inşaat gibi alanlara yönlendirilmiştir.

Bugün geline noktada karşımıza çıkan fotoğraf; hak edilmemiş bir tüketim düzeyine ulaşıldığını, birikmiş ciddi bedeller bulunduğunu ve artık bunlarının ödeme zamanının geldiğini çok açık olarak ortaya koymaktadır. Herkes ve her kesim artık çok ama çok dikkatli olmak durumundadır.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

	2014										2015		
GÖSTERGE	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART
İMALAT SAN. KKO (%)	73,1	74,4	74,4	75,3	74,9	74,7	74,4	74,9	74,5	74,6	73,7	72,8	72,4
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	37.812	42.769	46.379	47.278	46.602	45.131	49.262	50.814	59.695	110.054	24.498	40.817	
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	53.949	55.738	50.550	53.460	53.125	26.433	54.221	44.791	51.528	52.360	48.533	50.937	
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	25.583	26.194	26.538	26.586	26.410	26.313	26.169	26.138	25.874	25.642			
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	2.747	2.579	2.551	2.624	2.867	2.944	3.064	3.043	3.096	3.145			
İŞSİZLİK ORANI (%)	9,7	9,0	8,8	9,1	9,8	10,1	10,5	10,4	10,7	10,9			
TOPLAM MEVDUAT(Milyon TL)	833.770	830.535	822.710	847.479	847.657	855.154	884.571	874.281	877.383	916.535	908.576	938.777	
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	11,3	11,1	10,7	10,1	9,4	9,1	9,2	9,3	9,5	9,9	9,9		
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	10,3	10,9	10,9	10,6	10,1	9,7	9,4	9,4	9,4	9,7	9,7		
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	9,9	10,2	10,5	10,4	10,3	10,1	9,8	9,5	9,4	9,3	9,2		
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	1.101.186	1.097.176	1.110.013	1.136.689	1.133.809	1.163.661	1.195.411	1.202.184	1.218.734	1.256.138	1.274.724	1.306.706	
MALİ KREDİLER KREDİLER(Milyon TL)	26.676	25.751	25.564	27.213	25.049	28.864	29.967	29.996	30.042	33.363	31.719	32.727	
TİCARİ KREDİLER KREDİLER(Milyon TL)	693.425	689.993	700.545	721.394	719.322	742.656	819.993	824.689	839.161	869.169	886.294	914.775	
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	252.451	253.742	257.552	260.954	263.673	266.724	271.180	273.627	276.633	281.084	283.016	286.620	
KONUT(Milyon TL)	112.382	112.515	113.814	115.005	116.294	117.701	119.759	121.413	123.399	125.394	126.500	128.471	
TAŞIT (Milyon TL)	7.995	7.797	7.598	7.448	7.317	7.104	6.964	6.823	6.775	6.788	6.668	6.546	
DİĞER (Milyon TL)	132.074	133.430	136.140	138.506	140.062	141.919	144.457	145.391	146.459	148.902	149.848	151.603	
KREDİ KARTI (Milyon TL)	78.590	77.180	76.653	75.916	73.876	73.766	74.271	73.872	72.898	72.522	73.695	72.584	
KREDİ FAİZİ (Taşıt %)	15,3	14,8	13,8	12,5	12,9	12,8	12,7	12,5	12,1	12,4	13,0	13,1	
KREDİ FAİZİ (Konut %)	13,9	13,7	12,7	12,0	11,2	11,0	10,9	10,7	11,1	10,9	11,0	10,8	
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	15,4	14,0	13,7	11,3	12,1	12,0	11,9	12,9	12,8	12,8	12,8	12,7	
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	15.859	16.031	16.278	16.599	16.769	16.978	17.146	17.249	17.505	17.862	18.014	18.523	
TL CİNSİNDEN(Milyon TL)	12.551	12.820	13.183	13.474	13.737	13.904	14.131	14.311	14.566	14.884	15.071	15.543	
DÖVİZ CİNSİNDEN(Milyon TL)	3.307	3.211	3.095	3.125	3.032	3.074	3.015	2.938	2.940	2.977	2.943	2.981	
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki payı-%)	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	31.286	31.534	31.846	32.140	32.797	34.078	35.652	36.529	37.259	36.340	37.110		
Kredi Kartları	5.416	5.404	5.316	5.299	5.550	5.711	5.765	5.988	6.322	5.731	5.802		
Ferdi Kredi Konut	619	621	614	619	619	626	619	630	627	615	652		
Ferdi Kredi Otomobil	251	250	236	234	236	238	238	240	241	228	231		
Ferdi Kredi Diğer	4.945	5.023	5.025	5.151	5.418	5.700	5.925	6.218	6.396	6.273	6.567		
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	3.179	2.476	2.484	3.599	2.539	2.589	2.647	2.767	2.783	2.927	3.024		
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	1.385	1.434	1.439	1.259	1.288	1.285	1.272	1.278	1.347	1.373	1.384		
İnşaat	3.131	3.253	3.383	2.978	3.397	3.863	3.914	3.948	4.016	3.665	3.616		
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	925	938	944	932	932	1.006	1.014	1.009	1.017	1.030	1.044		
Diğer	11.434	12.135	12.405	12.069	12.819	13.061	14.257	14.451	14.510	14.500	14.783		
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	75,1	81,4	80,1	81,8	80,7	95,8	81,9	92,6	83,9	86,2	85,9	72,2	
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	558,1	579,0	581,9	588,2	601,8	989,8	709,0	860,9	684,8	776,0	794,7	712,8	
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	52,3	52,9	43,2	65,2	55,4	37,5	77,7	62,6	39,9	85,9	47,1	36,3	
KURULAN ŞİRKET SAYISI	5.026	4.959	4.768	4.851	4.394	4.067	5.206	4.397	4.974	5.386	6.471	5.509	
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	1.073	937	968	1.120	1.136	874	995	1.002	1.083	2.561	2.734	1.091	
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	8,39	9,38	9,66	9,16	9,32	9,54	8,86	8,96	9,15	8,17	7,24	7,55	
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	12,31	12,98	11,28	9,75	9,46	9,88	9,84	10,10	8,36	6,36	3,28	3,10	
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	155.602	156.559	156.993	157.478	157.768	158.034	158.573	159.401	158.229	158.337	158.195		
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	250.279	248.116	245.766	245.534	242.479	243.764	243.726	243.431	243.415	242.112	239.456		
ORTALAMA DOLAR KURU	2.2200	2.1290	2.0930	2.1180	2.1210	2.1600	2.2060	2.2600	2.2360	2.2900	2.3300	2.4570	
ORTALAMA EURO KURU	3.0690	2.9410	2.8770	2.8780	2.8790	2.8790	2.8530	2.8670	2.7900	2.8240	2.7190	2.7920	
EURO/DOLAR PARİTESİ	1.3820	1.3810	1.3750	1.3590	1.3580	1.3330	1.2930	1.2680	1.2480	1.2330	1.1670	1.1360	